

ISSN: 1303-5495
E-ISSN: 2717-7483

SOSYAL BİLİMLER DERGİSİ

İSTANBUL TİCARET
ÜNİVERSİTESİ

YIL: 23 SAYI: 49 BAHAR 2024/1

Istanbul Commerce University
Journal of Social Sciences

ISSN: 1303-5495
E-ISSN: 2717-7483

SOSYAL BİLİMLER DERGİSİ

Yıl: 23 Sayı: 49 Bahar 2024/1

Istanbul Commerce University

Journal of Social Science

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER DERGİSİ

ISTANBUL COMMERCE UNIVERSITY JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES

Yıl:23 Sayı:49 2024 /1 Bahar

Sahibi

İstanbul Ticaret Üniversitesi Adına Rektör Prof. Dr. Abdulhamit AVŞAR

Yayın Kurulu

Prof. Dr. Kayıhan İÇEL

Prof. Dr. Münevver TURANLI

Prof. Dr. Serkan ÇANKAYA

Prof. Dr. Murat YALÇINTAŞ

Doç. Dr. Başak ERDEM

İstanbul Ticaret Üniversitesi

İstanbul Ticaret Üniversitesi

İstanbul Ticaret Üniversitesi

İstanbul Ticaret Üniversitesi

İstanbul Ticaret Üniversitesi

Editör: Prof. Dr. Hanifi PARLAR

Editör Yardımcısı: Dr. Mefule FINDIKÇI ERDOĞAN

Editör Yardımcısı: Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Fatih CENGİL

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Engin ÇETİN

Mizanpaj ve Teknik Sorumlu: Merve Nur YILMAZ

İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi hakemli bir dergidir, yılda üç kez; Bahar, Yaz ve Güz aylarında yayımlanır.

Bu dergide yayımlanan makalelerin telif hakları İstanbul Ticaret Üniversitesi'ne aittir. Bu yayımla ilgili olarak Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'ndan doğan her türlü hak saklıdır. Tanıtım için yapılacak alıntılar dışında Üniversitenin yazılı izni olmadan çoğaltılamaz. Bu dergide yayımlanan makalelerdeki görüşler yazarlarına aittir. Üniversite bu görüşler nedeniyle herhangi bir sorumluluk kabul etmez.

ISSN: 1303-5495

E-ISSN: 2717-7483

Elektronik ortamda erişim:

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/iticusbe>

İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi

Örnektepe Mah. İmrahor Cad. No: 88/2 Beyoğlu/ 34445, İstanbul

Tel: 444 0 413

e-posta: sosyaldergi@ticaret.edu.tr

İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi TR-DİZİN tarafından indekslenmektedir.

TR DİZİN

EBSCO
Business Source Ultimate

OpenAIRE

ProQuest

SÖBIAD

HAKEM LİSTESİ

Prof. Dr.	Nurcan Metin
Prof. Dr.	Burak Güriş
Prof. Dr.	Aydın Yılmaz
Prof. Dr.	Oksan Kibritci Artar
Prof. Dr.	Hüseyin Hatemi
Prof. Dr.	Mustafa Okur
Prof. Dr.	Şaban Kayıhan
Prof. Dr.	Murat Akbalık
Prof. Dr.	Namık Sinan Turan
Prof. Dr.	Ferudun Kaya
Prof. Dr.	Salih Şahin
Doç. Dr.	Ramazan Yirci
Doç. Dr.	Serkan Ünsal
Doç. Dr.	Uğur Yasin Asal
Doç. Dr.	İsmail Karsantık
Doç. Dr.	Bilal Yıldırım
Doç. Dr.	Alper Gürer
Doç. Dr.	Saadet Ela Pelenk
Doç. Dr.	Hicabi Ersoy
Doç. Dr.	Setçuk Alp
Doç. Dr.	Nazlı Hilal Çelik
Doç. Dr.	Hakan Albayrak
Doç. Dr.	Yaşar Serhat Yaşgöl
Doç. Dr.	Ahmet Emre Ateş
Doç. Dr.	Emrah Kulaklı
Doç. Dr.	Fatih Adıgüzel
Doç. Dr.	Mete Han Yağmur
Doç. Dr.	Talip Çukurlu
Doç. Dr.	Orhan Kaplan
Dr. Öğr. Üye.	Ayşem Biriz Karaçay
Dr. Öğr. Üye.	Ayla Avcı
Dr. Öğr. Üye.	Engin Yurdasever
Dr. Öğr. Üye.	Hacı Bayram İrhan
Dr. Öğr. Üye.	Fatih Yurtbaşı
Dr. Öğr. Üye.	Özlem Ata Polat
Dr. Öğr. Üye.	Işın Ulaş Ertuğrul Yılmaz
Dr. Öğr. Üye.	Makbule Hürmet Çetinel
Dr. Öğr. Üye.	Ayşe Begüm Keleş Güven
Dr. Öğr. Üye.	Gülşen Kırpık
Dr. Öğr. Üye.	Engin Aytekin
Dr. Öğr. Üye.	Seda Baş
Dr. Öğr. Üye.	Damla Aksel
Dr. Öğr. Üye.	Fatih Çağatay Baz
Dr. Öğr. Üye.	Merve Yıldız
Dr. Öğr. Üye.	Gamze Öztürk Danışman
Dr. Öğr. Üye.	Bahar Köseoğlu

Dr. Öğr. Üye.	Meltem Ertuğrul
Dr. Öğr. Üye.	Ecem Kirkit
Dr. Öğr. Üye.	Semra Yılmaz Çıldam
Dr.	Meriç Çağlar
Dr.	Hüseyin Karagöz

EDİTÖRDEN

İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi'nin Değerli Okurları;

Dergimizin 49. sayısını, saygıdeğer birçok bilim insanının katkılarıyla şekillendirdiğimiz 23 önemli makale ile sunmaktan büyük gurur duyuyoruz. Kapsamlı araştırmalar ve derinlemesine analizlerden oluşan bu makalelerin, okuyucuların bilgi birikimini zenginleştirecek ve bilim dünyasına önemli katkılar sunacağına inanıyoruz. Dergimiz 39. sayısı ile başlattığı değişim ve dönüşüm sürecini sürdürmekte her yayın döneminde yenilenme eğilimi ile bulunduğu konumu güçlendirmeye devam etmektedir.

Bahar, yaz ve güz olmak üzere üç farklı periyotta yayımlanan dergimiz, artık sadece yaz dönemi için değil, sosyal bilimlerin tüm sayıları için kabul edilen hukuk makaleleriyle de zenginleşti. Bu adım sayesinde dergimiz, sosyal bilimler alanında yıllık yayın periyodu boyunca geniş bir kapsama sahip oldu.

Bu sayıda emeği geçen yazarlara, titiz hakemlik sürecine katkı sağlayan saygın akademisyenlere ve derginin hazırlanmasında yer alan tüm ekibimize teşekkür ederim. Umarız bu sayı, literatüre yeni bakış açıları kazandırır ve bir sonraki sayıda siz değerli okurlarımızla tekrar buluşma fırsatı yakalarız.

Saygılarımla.

Prof. Dr. Hanifi PARLAR

Sosyal Bilimler Dergisi Editörü

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

MAKALELER / ARTICLES

1. Selvi Nazlı GÜVENC

HİZMET SÖZLEŞMESİ ÇERÇEVESİNDE KARARLAŞTIRILAN AKDİ REKABET
YASAĞININ GEÇERLİLİĞİ KONUSUNDA
BİR DEĞERLENDİRME (TBK m. 444-445) ..... 1340 - 1372

2. Ali Haydar ALKAN / Ali Cem BUDAK

İNŞAÎ HAK VE İNŞAÎ DAVA KAVRAMLARINA
ELEŞTİREL BİR BAKIŞ ..... 1373 - 1384

3. Mehmet Enes AŞCI

19. YÜZYILDA DOĞU AKDENİZ'DE YAŞANAN İNGİLTERE-FRANSA
REKABETİ.....1385 - 1400

4. Münevver TURANLI / Ökeş Mehmet BOZBULUT

SOSYO-EKONOMİK STATÜ GRUPLARINA GÖRE
DAVRANIŞSAL DEĞERLERİN FARKLILAŞMASI.....1401-1413

5. Nihat ALAYOĞLU / Ali TULA

İŞLETMELERDE İNSANİ YÖNETİM:
BİR ÖLÇEK GELİŞTİRME ÇALIŞMASI..... 1414 - 1434

6. Yunus Emre GÜR

FORECASTING THE EURO EXCHANGE RATE USING DEEP LEARNING ALGORITHMS
AND MACHINE LEARNING ALGORITHMS ..... 1435 - 1456

7. Duygu DEVECİ / Yavuz BOLAT

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE SOSYAL BECERİLER ALANINDAKİ LİSANSÜSTÜ TEZLERİN
İNCELENMESİ ..... 1457 - 1481

8. **Itır HASIRCI / Edip ÖRÜCÜ**
DİJİTAL KÜLTÜRÜN ÖRGÜTSEL PERFORMANS ÜZERİNDEKİ ETKİSİNDE DİJİTAL
LİDERLİĞİN ARACILIK ROLÜ: BİR ARAŞTIRMA.....1482 - 1505
9. **Semra DEMİRCİOĞLU / Rana ATABAY KUŞÇU**
DOĞU ASYA KRİZLERİ VE LATİN AMERİKA KRİZLERİNE NEDEN OLAN ORTAK
DİNAMİKLER ..... 1506 - 1529
10. **Seher KADIOĞLU / Necdet ŞENSOY**
ENERJİ SEKTÖRÜNDE YAPILAN FİNANSAL PERFORMANS ANALİZİNDE STOK
BULUNDURMANIN ETKİSİ ..... 1530 - 1543
11. **Seda BİLYAY ERDOĞAN**
ESG PERFORMANCE AND CORPORATE DEFAULT RISK:
DO COUNTRIES' SHAREHOLDER PROTECTION LEVELS
AFFECT THIS RELATIONSHIP?..... 1544 - 1570
12. **Burçak SARI / Yahya FİDAN**
İŞLETME REKABET STRATEJİLERİNİN İŞLETME PERFORMANSI ÜZERİNDEKİ
ETKİSİNDE DİJİTALLEŞMENİN ARACILIK ROLÜ: KONAKLAMA SEKTÖRÜNDE BİR
ARAŞTIRMA ..... 1571 - 1598
13. **Ali ÖZDEMİR / Pelin YÜCE**
ÖZEL OKULLARDA VELİ MEMNUNİYETİ: BİR ÖLÇEK GELİŞTİRME
ÇALIŞMASI ..... 1599 - 1621
14. **Zafer TOPAK**
BURSALI RAHMÎ DİVANI'NDA ŞİİR VE ŞAİR ALGISI..... 1622 - 1648
15. **Muhammed Ali ÇINAR / Nazım EKREN**
EKONOMİK İSTİHBARAT SİSTEMİNİN KÜRESEL KRİZ DÖNEMLERİNDE
MAKROEKONOMİK PERFORMANS GÖSTERGELERİ ÜZERİNDEN
DEĞERLENDİRMESİ..... 1649 - 1671

16. Oya DAĞLAR MACAR / Erdoğan SEN

TEK PARTİ DÖNEMİNİN TEMEL DİNAMİKLERİ
ÜZERİNE TARTIŞMALAR ..... 1672 - 1689

17. Burhan ÜZÜM / Mithat ELCİCEK / Ata PESEN

PROGRAMLAMA ÖĞRETİMİNİN BİLGİ İŞLEMSEL DÜŞÜNME BECERİSİNE ETKİSİ: BİR
META-ANALİZ ÇALIŞMASI..... 1690 -1713

18. Hülya YİĞİT ÖZÜDOĞRU

CUMHURİYET DÖNEMİ COĞRAFYA DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMLARI (1924-2024)..... 1714 - 1737

19. Esin YÜCEL

GIG EKONOMİ ÇALIŞANLARININ BAĞLANTICILIK ÖĞRENME
TEORİSİ BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ:
BİR KARMA YÖNTEM ARAŞTIRMASI ..... 1738 - 1759

20. İlknur CAVDAR KISACIK / Ebru SENSÖZ MALKOC

SİGORTA UYUŞMAZLIKLARINDA ARABULUCULUK
VE TAHKİM KURUMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI VE
UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜNE ETKİSİ ..... 1760 - 1778

21. Ayşem BİRİZ KARACAY

TÜRKİYE'DEKİ SURİYELİ MÜLTECİLERE YÖNELİK ENTEGRASYON POLİTİKALARI:
ÇEKİNGEN VE MERKEZİYETÇİ YAKLAŞIMLAR..... 1779 - 1800

22. Maral TÖRENLİ

RUH SAĞLIĞI YASA TASLAĞI İŞİĞİNDA PSİKİYATRİ HASTALARINDA KORUMA
AMACIYLA ÖZGÜRLÜĞÜN KISITLANMASI
-İSTEMSİZ YATIŞ VE ZORLA TEDAVİ- ..... 1801 - 1825

23. Aysun ATMİSDÖRTOĞLU / Ali Osman GÜRBÜZ

İŞLETMELERDE BAŞARISIZLIĞIN TAHMİNİ SÜRECİNDE FİNANSAL SIKINTININ VE
DOLAYLI MALİYETLERİNİN BELİRLEYİCİLERİ: BORSA İSTANBUL ŞİRKETLERİ
ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA..... 1826 - 1848